

355
234

355
234

434
0309069688

Projekts.

Kaŗa klausības likums.

I. nodaļa.

Vispārējie noteikumi.

1. Visiem vīriešu kārtas Latvijas pavalstniekiem no 19 līdz 50 gadiem ieskaitot, pienākas ņemt dalību valsts aizsardzībā.

Piezīme. Kaŗa laikā vajadzības gadījumā iesauc kaŗa dienestā likuma doŗānas kārtībā arī jaunākus un vecākus.

2. Kaŗa klausības pienākumus katris pilsonis izpilda personīgi.

3. Vīriešu kārtas pilsoņus, kuŗi vecāki par 15. gadiem, nevar atlaist no Latvijas pavalstniecības iekams viņi nav izpildījuŗi kaŗa klausību aktīvā dienesta un rezervē līdz 30. dzīvības gadam, ja nav galīgi atlaisti no kaŗa dienestā.

4. Arzēmieki, kuŗi pieņēmuŗi Latvijas pavalstniecību un jaunāki par 30 gadiem, iesaucami aktīvā dienestā, turpretīm vecāki nav ierindojami aktīvā dienestā, bet ieskaitāmi zemessargos.

1. piezīme. Ja minētie ārzēmieki pēc agrākas pavalstniecības bijuŗi aktīvā dienestā ne mazāk kā gadu, tad viņiem aktīvā dienestā Latvijā jādien tikai viens gads.

2. piezīme. Uz tiem pašiem noteikumiem ārzēmiekiem neatkarīgi no suda par izvairīŗanos, jāizpilda kaŗa klausība arī Latvijas pavalstniekiem, kuŗi atgrieŗas no ārzēmēm.

5. Latvijas valsts bruņotie spēki sastāv no:

1) aktīva kaŗaspēka, kuŗš kompletejas no ikgadus iesaucamiem pilsoņiem;
2) rezerves, kuŗā ieskaitāmi atlaisti no aktīvā dienesta;
3) zemessargiem, kuŗos ieskaitāmi rezervisti pēc noteiktu gadu atraŗšanās rezervē un ieročus neŗ spējīgi pilsoņi, kuŗi dažādu apstākļu dēļ nav ieskaitīti aktīvā kaŗa dienestā, vai no tā jeb no rezerves atlaisti, pirms noteikta laika izdienas, kā vienl, tā otri, līdz 50 gadu vecumam.

6. Aktīvais kaŗaspēks sastāv no armijas un flotes.

7. Kaŗa klausības izpildīŗšanai katru gadu iesaucami tie pilsoņi, kuŗi sasnieguŗi deviņpadsmit gadu vecumu līdz tā gada 1. janvarim (ieslēdzot), kuŗā iesaukŗšana notiek.

8. Rikoŗumu par pilsoņu iesaukŗšanu kaŗa dienestā, izdod ministru kabinets un izsludina vispārīgai zināŗšanai.

9. Kaŗa klausību var izpildīt arī brīvprātīgi uz seviŗķu ŗai likumā paredzētu noteikumu pamata.

10. Kaŗa dienestā nav iesaucamas personas, kuŗas nosodītas vai stāv zem tiesas vai izmeklēŗšanas noziedzīgos nodarījumos, par kuŗiem draud spaidu darbi vai ievietoŗšana pārmācības iestādēs; tādas personas, kuŗām pēc suda izcieŗšanas atjaunotas viņu tiesības, iesauc aktīvā dienestā, ja viņas nav vecākas par 30 gadiem, bet vecākas ieskaita zemessargos.

Piezīme. Kaŗa laikā ŗai pantā minētas personas var iesaukt aktīvā dienestā ar ministru kabineta lēmumu.

11. Gadskārtējā iesaukšana kara dienestā izvedama laikā no 1. līdz 15. novembrim.

12. Kara laikā, ja to prasa apstākļi, ar ministru kabineta lēmumu kārtējo iesaukšanu izved arī agrāki.

II. nodaļa.

Dienesta ilgums aktivā karaspēkā, rezervē un zemessargos.

13. Kara klausības laiks iedalas:

- 1) aktivā dienestā;
- 2) rezervē un
- 3) zemessargos.

Piezīme. Rezervē atlaisti kaņavīri skaitas aktivā dienestā līdz viņu reģistrēšanai pagastu un miestu valdēs vai policijas iestādēs.

14. Aktīvais dienests armijā ilgst divi gadi.

15. Rezervē skaitas 18 gadus; pēc tam rezervistus ieskaita zemessargos līdz 50 gadu vecumam.

Piezīme. Tiem, kuņi no aktivā dienesta atlaisti pirms pilna aktivā dienesta laika notecēšanas, rezervē laiks attiecīgi pagarinams.

16. Dienesta laiks armijā un flotē skaitas no nākošā pirmā decembra.

17. Priekšējos pantos paredzētais dienesta ilgums noteikts miera laikam; kara laikā pie armijas un flotes piederošās personas paliek dienestā tik ilgi, kamēr to prasa kara apstākļi.

18. Apsardzības ministrim, ja apstākļi to atļauj ir tiesība atlaist no aktivā dienesta arī agrāki par divu gadu izdienu aktivā dienestā.

19. Miera laikā, jo to prasa ārkārtēji apstākļi, ar ministru kabineta lēmumu un valsts prezidenta piekrišanu, var aizturēt aktivā dienestā, bet ne ilgāki par 6 mēnešiem kaņavīrus, kuņi izdienējuši likumā paredzēto laiku.

20. Rezerves kaņavīrus un zemessargus ar ministru kabineta lēmumu un valsts prezidenta piekrišanu iesauc aktivā dienestā, kad to prasa ārkārtēji apstākļi, kā kara tā arī miera laikā.

21. Apsardzības ministrs uz ministru kabineta lēmumu iesauc kara apmācībā rezerves kaņavīrus armijā un flotē 3 reizes, katru reizi ne ilgāk par 6 nedēļām. Tāpat iesaucami apmācībā zemessargi, saskaņā ar šā likuma 160. pantu.

III. nodaļa.

Par aktivā kara dienestā, rezervē un zemessargos esošo pilsoņu tiesībām.

22. Aktivā karaspēkā esošās personas nevar piederēt pie politiskām partijām un nebauda aktīvas vēlēšanu tiesības.

23. Aktivā karaspēkā sastāvošie kaņavīri ir brīvi no personīgiem nodokļiem un klausām, bet maksā nodokļus un izpilda klausas, kas krit uz viņu mantu un uzņēmumiem, kā tādiem.

24. Rezervē un zemessargos esošās personas padotas kā vispārīgiem likumiem, tā arī noteikumiem par rezervistiem un zemessargiem.

25. Mobilizācijas gadījumā iesaukti valsts un pašvaldības iestāžu darbiniekiem viena mēneša laikā pēc viņu demobilizēšanas vai atlaišanas no aktivā dienesta ir priekšrocības un tiesības ieņemt vai nu savas agrākās vai līdzīgas vietas.

Piezīme. Uz 6 nedēļu apmācībā iesauktie rezervisti un zemessargi patura savās agrākās vietas un algas (21. p.).

26. Rezervē un zemessargos sastāvošās personas padotas civiltiesai par noziedzīgiem nodarījumiem, izņemot par:

- 1) neierašanos mobilizācijas gadījumā un apmācībā;
- 2) noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti apmācības laikā;
- 3) disciplīnas pārkāpumiem, nēsājot kaŗavīru apģērbu vai atrodoties ārstēšanā kaŗa slimnīcās.

Visos šajos gadījumos kaŗavīri padoti attiecīgai kaŗa tiesai.

Piezīme. Nodošana kaŗa tiesai piekrit kaŗa apriņķu, galvenā štaba vai kaŗaspēka daļas priekšniekiem pēc piederības.

IV. n o d a ļ a.

Noteikumi par kaŗa dienestam nederīgām personām un kaŗavīru ģimeņu apgādāšanu.

27. Kaŗavīri, kā aktivā dienestā, tā arī rezervē un zemessargos, kuŗi slimības vai sakropļojuma dēļ tapuši nederīgi kaŗa dienestam, izslēdzami no dienesta. Viņu darba spējas novērtējamas un viņiem izsniedzami pabalsti vai pensijas, saskaņā ar attiecīgiem likumiem, kā arī izdodamas apliecības par kaŗa klausības izpildīšanu.

28. Kaŗavīru trūcīgām ģimenēm iesaukšanas un mobilizācijas gadījumos, izsniedzami pabalsti uz atsevišķa likuma pamata. Apmācībā iesaukto rezervistu un zemessargu ģimenes pabalsta nesāņem.

V. n o d a ļ a.

Atsvabinājumi un iesaukšanas atlikšana fizisku trūkumu dēļ.

29. No aktivā kaŗa dienesta brīvas tās personas, kuŗas fizisku trūkumu vai slimību dēļ nav spējīgas nest ieročus.

30. Kas nav pietiekoši attīstījies vai atspirdzis pēc pārciestas grūtas slimības, tam iesaukšana atliekama līdz 2 gadiem; veselības stāvokli pārbaudot, komisija atlikšanu piešķir katreiz ne ilgāk kā uz vienu gadu. Pēc šāda divgadīga iesaukšanas pagarinājuma izbeigšanās, skatoties pēc veselības stāvokļa, ieskaita aktivā dienestā vai zemessargos, bet nederīgos pavisam atsvabina no kaŗa dienesta.

31. Sarakstu par slimībām un fiziskiem trūkumiem, kuŗu dēļ pilsoņi atsvabināmi no kaŗa dienesta un uz kuŗa pamata piešķirama iesaukšanas atlikšana, sastāda apsardzības ministrs un apstiprina ministru kabinets.

VI. n o d a ļ a.

Iesaukšanas atlikšana ģimenes apstākļu dēļ.

32. Ģimenes apstākļu dēļ, iesaukšanu kaŗa dienestā var atlikt līdz 2 gadiem, pie kam ikreizes uz vienu gadu. Šos atvieglinājumus piešķir apriņķa kaŗa klausības komisija uz pagasta vai miesta un apriņķa vai pil-sētas domes lēmuma pamata sekošos gadījumos:

1) vienīgam darba spējīgam dēlam ģimenē, ja tēvs un māte ir darba nespējīgi, atrodas trūcīgos apstākļos un dēla apgādībā;

2) vienīgam darba spējīgam brālim, ja viņš apgādā 2 vai vairāk mazgadīgus (līdz 16. gadiem vecu) brāļus vai māsas, ja vecāki ir miruši vai darba nespējīgi un atrodas trūcīgos apstākļos;

3) iesaucamam, kuŗš apgādā vienu no darba nespējīgiem vecākiem pēc otra nāves, un vienu mazgadīgu brāli vai māsu;

4) vientulim-atraitnim ar diviem vai vairāk bērniem, ja tas atrodas trūcīgos apstākļos.

33. Piešķirot atvieglinājumus ģimenes apstākļu dēļ par dēliem skaitami:

- 1) patēva un pamātes ģimenē uzņemtie padēli un
- 2) audžu dēli, kuŗi pieņemti likumā noteiktā kārtībā (pirms 10. dzīvības gada).

34. Par darba spējīgām ģimenē skaitamas abu dzimumu personas no sasniegtā 17. līdz izbeigtam 60. dzīvības gadam, izņemot:

- 1) sakropļojuma vai sabojātas veselības dēļ pilnīgi darba nespējīgas;
- 2) uz vairāk kā vienu gadu cietumos ieslodzītos;
- 3) vairāk par 3 gadiem bez vēsts pazudušas un
- 4) atrodošās obligatoriskā kaŗa dienestā.

Dati aprēķināmi no iesaukšanas gada 1. novembra.

VII. n o d a ļ a.

Iesaukšanas atlikšana izglītības turpināšanai.

35. Izglītības turpināšanai iesaukšana atliekama:

- 1) Vidusskolu audzēkņiem līdz 2 gadiem;
- 2) augstskolas audzēkņiem līdz 5 gadiem, ja viņi līdz iesaukšanai sekmīgi apmeklējuši augstskolu ne mazāk kā gadu;
- 3) jūras skolu audzēkņiem līdz 3 gadiem;
- 4) komandētiem no valdības, zinību papildināšanai ārzemēs līdz 27. gadu vecumam.

Iesaukšanas atlikšanai izbeidzoties audzēkņi iesaucami kaŗa dienestā uz vispārējiem noteikumiem; tāpat iesaucami arī tie audzēkņi, kas skolas beiguši agrāk, vai kautkādu iemeslu nenogaidot iesaukšanas atlikšanu notecēšanas dēļ izstājušies vai izslēgti no skolām.

1. piezīme. Sarakstu par tām skolām, kuŗu apmeklēšana dod tiesību uz iesaukšanas atlikšanu apstiprina ministru kabinets uz apsardzības un izglītības ministru priekšlikumu.

2. piezīme. Ārvalstu vidus- vai augstskolu audzēkņu iesaukšanas atlikšanu izlemj apsardzības ministrs katrā atsevišķā gadījumā sazinājā ar izglītības ministri.

36. Izglītības turpināšanai iesaukšanu atliek tā kaŗa klausības komisija, kuŗa sarakstos ievests iesaucamais. Lūgumi dēļ atlikšanas iesniedzami komisijai līdz iesaukšanas gada 1. septembrim, klātpieliekot attiecīgas skolas priekšniecības apliecības. Kaŗa klausības komisija, ja iesaukšanu atliek, tad izsniedz lūdzējam apliecību caur skolas priekšniecību. Audzēknim kaut kāda iemesla dēļ izstājoties no skolas priekšlaikā, skolas priekšniecība par to nekavējoties ziņo kaŗa klausības komisijai, kuŗa piešķiruse atlikšanu.

37. Mobilizācijas gadījumā ar ministru kabineta lēmumu vār iesaukt dienestā visus tos pilsoņus, kuŗiem iesaukšana atlikta izglītības turpināšanai vai ģimenes apstākļu dēļ (32. p.).

VIII. n o d a ļ a.

Iesaukšanas iecirkņi.

38. Kaŗa klausības izvešanai dzīvē, katris kaŗa apriņķis sadalāms iesaukšanas iecirkņos.

39. Kaŗa apriņķu sadalīšanu iesaukšanas iecirkņos noteic apsardzības ministrs un izsludina to vispāriņgai zināšanai.

IX. nodaļa.

Kaŗa klausības iestādes un viņu pienākumi.

40. Kaŗa klausības lietas valsti pārzin apsardzības ministrs caur galveno štābu.

41. Apriņķi kaŗa klausības lietas pārzin apriņķa kaŗa klausības komisija sekošā sastāvā: priekšsēdētājs — kaŗa apriņķa priekšnieks, vai viņa vietas izpildītājs, locekļi — apriņķa valdes priekšstāvis, apriņķa pilsētas valdes priekšstāvis, apriņķa priekšnieks un divi ārsti.

1. piezīme. No ārstiem vienam jābūt apriņķa vai pilsētas ārstam pēc veselības departamenta nozīmējuma, otram — kaŗa ārstam. Gadījumā, ja nebūtu iespējams nozīmēt kaŗa ārstu, tad kaŗa klausības komisijas priekšsēdētājs uzaicina vienu ārstu caur veselības departamentu.

2. piezīme. Locekļus kaŗa klausības komisijā un viņu substitutus pašvaldības iestādēs ievēl uz vienu gadu un līdz 1. augustam paziņo ievēlēto vārdus un dzīves vietu kaŗa apriņķa priekšniekam.

3. piezīme. Kaŗa klausības komisijas darbvedību pārzin kaŗa apriņķa pārvaldes darbvedis.

42. Apriņķa kaŗa klausības komisijas notur pastāvīgas sēdes no 1. novembra līdz 31. decembrim, bet citā laikā — pēc vajadzības uz kaŗa apriņķa priekšnieka ierosinājumu.

43. Apriņķu kaŗa klausības komisijas darbojas pēc kārtas viņām padotos iesaukšanas iecirkņos.

44. Tais kaŗa apriņķos, kuŗos, ievērojot lielo iesaucamo skaitu, apriņķa kaŗa klausības komisija nevar veikt iesaukšanas darbus noteiktā laikā, dibinama ar apsardzības ministra rīkojumu papildu kaŗa klausības komisija, ar apriņķu komisijas pienākumiem un tiesībām. Papildu komisijas sastāvs sekošs: priekšsēdētājs — galvenā štāba iecelts virsnieks, locekļi: apriņķa valdes priekšstāvis, apriņķa pilsētas valdes priekšstāvis, apriņķa priekšnieka palīgs, bet pilsētās — policijas prefekts vai viņa vietnieks un divi ārsti, saskaņā ar 41. paragrafu.

Piezīme. Papildu kaŗa klausības komisijas darbvedību pārzin viens no kaŗa apriņķa pārvaldes darbvežiem.

45. Kaŗa klausības komisijai piekrit:

- 1) pārbaudīt iesaukšanas sarakstus;
- 2) nolikt iesaukamām personām ierasties noteiktās vietās;
- 3) noteikt kaŗa dienestā iesaucamo personu tiesības attiecībā uz kaŗa klausību;
- 4) medicīniski izmeklēt iesaukamās personas un noteikt viņu derīgumu kaŗa dienestam;
- 5) pieņemt kaŗa dienestā ārpus iesaukšanas laika, bet ne vēlāk kā līdz 31. decembrim tās personas, kuŗas kautkādu iemeslu dēļ nav ieradušās pie kaŗa klausības izpildīšanas noteiktā laikā, t. i. no 1.—15. novembrim;
- 6) pārbaudīt slimības dēļ atvaļināto kaŗeivju, tāpat rezervistu un zemessargu veselības stāvokli.

Piezīme. Kaŗa apriņķa priekšnieks uzdod policijas iestādēm saukt pie atbildības no kaŗa klausības atrāvušās personas.

46. Apriņķu kaŗa klausības komisijas darbvedību un viņu dokumentu glabāšana piekrit kaŗa apriņķu priekšniekiem.

47. Instrukciju par apriņķu kaŗa klausības komisijas darbību un darbvedības kārtību izdod apsardzības ministrs.

X. n o d a ļ a.

Kaŗa klausības virskomisija.

48. Kaŗa klausības virskomisija pārrauga aprinķu kaŗa klausības komisiju darbību un skata cauri sūdzības par pēdējo rīcību un lēmumiem.

49. Virskomisijā ieiet: galvenā štaba priekšnieka palīgs, kā priekšsēdētājs un kā locekļi: viens ierindu daļu priekšnieks, pēc apsardzības ministra nozīmējuma; kaŗa sanitārās pārvaldes medicīnas daļas priekšnieks un viens kaŗa slimnīcas ārsts, pēc kaŗa sanitārās pārvaldes priekšnieka nozīmējuma; viens priekšstāvis no prokuratūras, pēc tiesu palatas prokurora nozīmējuma un Rīgas pilsētas galva vai viņa biedris. Virskomisijas darbvedību pārzin viens no galvenā štaba mobilizācijas daļas darbbežiem.

50. Virskomisijas sēdes sasaucīšanas pēc vajadzības uz priekšsēdētāja rīkojuma un sēdes skaitās par pilntiesīgām, ja viņās piedalās priekšsēdētājs un 3 locekļi, to starpā abi ārsti.

51. Virskomisijai pārraudzības kārtībā tiesība iesaukt uz pārbaudīšanu personas, kas atzītas no aprinķa kaŗa klausības komisijām par kaŗa dienestam nederīgām.

XI. n o d a ļ a.

Piederība pie iesaukšanas iecirkņiem un iesaukšanas sarakstu sastādīšana.

52. Visām vīriešu kārtas personām, kuŗas sasniegušas iesaukšanas vecumu, jāpieteicas ne vēlāk, kā līdz 15. jūnijam iesaukšanas gadā pie vietējām pašvaldības iestādēm (pagastu, miestu un pilsētu valdēm).

53. Pieteicoties pilsonim jāuzrāda reģistrējošai iestādei pase un dokumenti par ģimenes sastāvu, vecumu, dzīves vietu, izglītību un nodarbošanos.

54. Uz esošo un reģistrācijas ceļā iegūto datu pamata pagastu, miestu un pilsētas valdes sastāda iesaukšanas sarakstus divos eksemplāros.

55. Iesaukšanas rakstos ievedamas: 1) visas tās vīriešu kārtas personas, kuŗas sasniedz 19 gadus līdz tā gada 1. janvarim, kuŗā notiek iesaukšana: 2) tās personas, par kuŗu vecumu nav noteiktas ziņas, bet kuŗas pēc ārējā izskata ir iesaukšanas gados: 3) tās vecākās par 19 gadiem personas, kuŗas dažādu apstākļu dēļ nav ievestas iepriekšējos iesaukšanas sarakstos.

56. Bez tam, kā pamats iesaukšanas saraksta sastādīšanai noder vēl: 1) pēc baznīcu grāmatām sastādītas un garīdznieku izdotas krustamzīmes vai dzimtsarakstu nodaļu apliecības; 2) ģimeņu sarakstu grāmatas pagastos, miestos un pilsētās.

57. Ja iesaukamam trūkst dokumentu par vecumu, vai tādi ir apšaubami, tad viņš ierakstams iesaukšanas sarakstos uz personīga ziņojuma pamata, par ko jāatzīmē šajos sarakstos. Tādas personas tad apskata kaŗa klausības komisija un nosaka vecumu pēc ārējā izskata.

Piezīme. Šādu personu vecuma noteikšanu kaŗa klausības komisija izdara septembra mēnesī. Lēmumi šajās lietās izšķījami ar balsu vairākumu un galīgi.

58. Vecums pēc ārējā izskata nosakams arī tad, ja aprinķa kaŗa klausības komisija uzrādītos dokumentus atrastu par apšaubamiem.

59. Iesaukšanas saraksta sastādīšana jābeidz iesaukšanas gada 1. jūlijā. Pēc tam saraksti izkaņami uz vienu mēnesi pilsētu, miestu un pagastu valžu telpās vispārīgam ieskaņam. Pēc viena mēneša notecēšanas sarakstus apstiprina pilsētu, miestu un pagastu valdes, par ko sastāda attiecīgu protokolu.

60. Katram pilsonim ir tiesība 59. pantā minētā mēneša laikā celt iebildumus pret sarakstos ievestām ziņām. Attiecīgas valdes pārbauda iebildumus un ja tie izrādas par pamatotiem, izlabo pielaistās nepareizības.

61. Apstiprinātos iesaukšanas sarakstus pilsētu, miestu un pagastu valdes nosūta divos eksemplaros kaņa aprīņķa priekšniekam ne vēlāk, kā iesaukšanas gada 15. augustā.

XII. n o d a ļ a.

Pārskaitīšana no viena iesaukšanas iecirkņa otrā.

62. Visām iesaucamām personām jāierodas noteiktā laikā tani iesaukšanas iecirkņi, kur viņas ievestas sarakstos.

63. Gadījumā, ja iesaucamās personas pēc iesaukšanas sarakstu sastādīšanas ir pārgājušas uz dzīvi citā aprīņķi un tur nepārtraukti nodzīvojušas ne mazāk par 2 mēnešiem, viņām ir tiesība lūgt pārskaitīt sevi kaņa klausības ziņā pēc viņu jaunās dzīves vietas.

64. Lūgumi dēļ pārskaitīšanas iesniedzami ne vēlāk par 1. septembri tam kaņa aprīņķa priekšniekam, kaņa iesaukšanas sarakstos lūdzējs ievests, pieliekot klāt policijas vai pašvaldības iestādes apliecību par to, ka lūdzējs nodzīvojis nepārtraukti savā aprīņķi ne mazāk par 2 mēnešiem.

65. Ienākušos lūgumus kaņa aprīņķa priekšnieks skata cauri un savu lēmumu paziņo lūdzējam. Pārskaitīšanas gadījumā lūdzēju stripo no sarakstiem un nekavējoties nosūta izrakstu no tiem tam kaņa aprīņķa priekšniekam, uz kaņa aprīņķi lūdzēju pārskaita.

XIII. n o d a ļ a.

Iesaukšanas iepriekšējie sagatavošanas darbi.

66. Saņemtos iesaukšanas sarakstus kaņa aprīņķa priekšnieks ceļ priekšā kaņa klausības komisijai, kaņa tos pārbauda un, ja atrod kādu nepareizību, to noskaidro vai nu patstāvīgi, vai stājoties sakarā ar citām iestādēm.

67. Aprīņķu kaņa klausības komisija, skata cauri ienākušos lūgumus vai iestāžu ziņojumus, salīdzina tos ar ziņām, kas ievestas iesaukšanas sarakstos un taisa savu lēmumu, kaņu isumā atzīmē iesaukšanas sarakstā.

68. Iesaukšanas saraksti sadalas:

- 1) pamata sarakstos;
- 2) papildu sarakstos „A“, kaņos ievedamas visas tās personas, kam iesaukšana atlikta dažādu iemeslu dēļ pie iepriekšējām iesaukšanām;
- 3) papildu sarakstos „B“, kaņos ievedamas visas tās personas, kas nenogaidot iesaukšanas vecuma sasniegšanu, brīvprātīgi pieteikušas dienestā;
- 4) papildu sarakstos „C“, kaņos ievedamas visas tās personas, kas nelikumīgi atrāvušas pie iepriekšējām iesaukšanām.

Papildu iesaukšanas sarakstu sastāda: „A“ un „C“ pagastu, miestu un pilsētu valdes; sarakstu „B“ aprīņķu kaņa klausības komisijas. Sarakstus „A“ un „C“ aprīņķu kaņa klausības komisija pārbauda, ņemot par pamatu datus no agrākiem sarakstiem un pašvaldības iestāžu vai policijas ziņojumus. Iesaukšanas sarakstus aprīņķu kaņa klausības komisija apvieno vienā vai vairākos sējumos, skatoties pēc iecirkņu skaita. Pie apvienošanas sējumos iesaukšanas sarakstus grupē pēc pagastu attāļuma no iesaukšanas vietas.

Papildu iesaukšanas saraksti pievienojami pie pamata iesaukšanas sarakstiem kā pielikumi,

XIV. n o d a j a.

Iesaukšana.

69. Iesaukšanas laikam tuvojoties, bet ne vēlāk kā 1. oktobri, kara klausības komisija noteic iesaukšanas dienu iecirkņos, paziņojot pagastu, miestu un pilsētas valdēm, lai noteiktā laikā ierodas iesaukšanas punktos;

1) visas sarakstos ievestās personas, izņemot tās, kuŗām kara klausības komisija tekošā gadā atlikusi iesaukšanu.

2) tās personas, kas nav sasniegušas iesaukšanas vecumu, bet vēlas iestāties kara dienestā brīvprātīgi.

P i e z ī m e. Līdz ar iesaucamiem jāierodas attiecīga pagasta vai miesta priekšstāvim un pilsētā — attiecīga policijas iecirkņa priekšstāvim.

70. Par likumīgiem neierašanās iemesliem uzskatami pienācīgā kārtā pierādāmi:

1) paša vai kāda ģimenes locekļa grūta vai bīstama slimība;

2) atrašanās apcietinājumā, līdz atsvabināšanai;

3) citi nepārvarami šķēršļi.

P i e z ī m e. Kā slimības pierādījums noder apliecība, kuŗā ārsts konstatējis slimību policijas ierēdņa vai pašvaldības iestādes priekšstāvja klātbūtnē. Ārzemēs dzīvojošām personām ārsta apliecību apstiprina diplomātiskais priekšstāvis vai konzuls.

71. Apriņķu kara klausības komisija uzsāk savu darbību ar vecuma noteikšanu pēc ārējā izskata tām personām, kuŗām nav pietiekošu priekš tam dokumentu un, kuŗas nav apskatītas dažādu iemeslu dēļ iepriekšējās komisijas sēdēs.

72. Tie, kuŗus komisija atzīst sasniegušus iesaukšanas vecumu, atstājami attiecīgos iesaukšanas sarakstos, bet pretējā gadījumā striņojami no tiem, noteicot gadu, kād viņiem jāierodās kara klausību izpildīt un paziņo par to attiecīgai pašvaldības iestādei.

73. Pēc tam kara klausības komisijas priekšsēdētājs nolasa iesaukšanas sarakstus iesaucamo klātbūtnē, kā arī lēmumus attiecībā uz iesaucamiem, klātesošām personām tiesība celt iebildumus pret lēmuma pareizību un ja komisija atzīst tādus par pamatotiem, tad izlābo sarakstus. Par sarakstu nolasīšanu jāatzīmē protokolā.

74. Kara klausības komisija pēc iesaukšanas sarakstu pārbaudišanas stājas pie iesaucamo personu medicīniskas apskates un viņu pieņemšanas kara dienestā.

75. Vispirms pieņemamas tās personas, kuŗas ievestas papildu sarakstos; pēc tam komisija stājas pie jauniesaucamo apskatišanas, kuŗi ierakstīti pamata sarakstos, tānī kārtībā, kādā šīs personas sarakstos ievestas.

76. Iesaucamo pieņemšanai dienestā kara klausības komisijas sēdes turpinājas periodiski no 1. novembra līdz 31. decembrim; pēc tam no 1. janvāra līdz 1. novembrim iesaucamo pieņemšana nenotiek. Personas, kuru dienesta derīguma jautājums nav izšķirts līdz 31. decembrim, iesaucamas kara dienestā nākošā gadā.

77. Personas, kuŗu veselības stāvokļa noteikšana prasa ilgāku vai spēcīālu pārbaudišanu, kara klāusības komisija nosūta uz tuvāko kara slimnicu, kuŗā iespējams izdarīt vajadzīgo pārbaudišanu; pārbaudišana izdarāma nekavējoties un ne ilgāki, kā viena mēneša laikā.

78. Iesaucamās personas pēc pārbaudīšanas no slimnicām sūtamās atpakaļ uz to kaŗa klausības komisiju, kuŗa viņus sūtījusi pārbaudīšanai, pēc kam komisija lemj galīgi par pārbaudamo derīgumu kaŗa dienestam.

79. Kaŗa klausības komisijas locekļi ir pilnīgi patstāvīgi lēmumos un komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu. To locekļu domas, kuŗi nepiekrīt vairākumam uz viņu vēlēšanas atzīmējamās iesaukšanas sarakstos.

80. Kaŗa klausības komisija pa iesaukšanas laiku no 1. līdz 15. novembrim notur savas sēdes katru dienu bez pārtraukuma līdz tam laikam, kamēr iesaukšana iecirknī pabeigta. Sēdes sākas pulksten 9 no rīta un ilgst pēc vajadzības ar tādu aprēķinu, ka apskatāmo skaitlis vienā dienā nepārsniegtu 100 cilvēku.

81. Sēdes ir pilntiesīgas, ja viņās piedalās $\frac{2}{3}$ komisijas locekļu, to starpā divi ārsti.

82. Sēdes vada priekšsēdētājs un personīgi ieraksta komisijas lēmumus vienā no iesaukšanas sarakstiem, bet viens no komisijas locekļiem atzīmē lēmumu saraksta otrā eksemplarā.

83. Kaŗa dienestā pieņemtās personas ierakstamas pieņemšanas sarakstā.

84. Kaŗa klausības komisija var atvaļināt jaunņoņemtus uz mājām līdz 27. novembrim, kad viņiem jāierodas sapulcēšanās vietās, gada laikam piemērotā apģērbā un apavos, līdzņemot uzturu četrām dienām. Uz valsts uzturu un algu jaunpieņemtie izskaitāmi no tās dienas, kad tie ieradušies kaŗaspēka daļās.

85. Kaŗa klausības komisijas par pieņemšanas laiku katru dienu izbeidz savu darbību ar sekošo: A) atklāti nolasa sarakstus:

- 1) pieņemtiem kaŗa dienestā;
- 2) ieskaitītiem zemessargos;
- 3) personām, kuŗām iesaukšana atlikta;
- 4) atzītiem dienestam nederīgiem;

B) pasludina, kad pieņemtiem jāierodas sapulcēšanās vietās, kā arī par atbildību neierašanās gadījumos;

C) izdod apliecības:

- 1) atzītiem par nederīgiem, par kaŗa klausības izpildīšanu;
- 2) par ieskaitīšanu zemessargos;
- 3) par iesaukšanas atlikšanu.

86. Iesaucamie skaitas pieņemti kaŗa dienestā līdz ar viņu uzvārdu nolasišanu pieņemšanas sarakstā, bet iestājušies kaŗa dienestā — kad viņi ierodas sapulcēšanās vietās.

87. Iesaukšanas darbībai izbeidzoties un ne vēlāk par 20. novembri kaŗa aprinķu priekšnieki nosūta galvenam štābam skaitliskās ziņas par kaŗa dienestā pieņemtiem, pēc parauga, kuŗu noteic galvenais štābs.

88. Galvenais štābs, saņēmis augšminētā pantā uzrādītās ziņas, nekavējoties izdara kontingenta sadalīšanu pa kaŗaspēka daļām un iestādēm, paziņojot sadalījumu kaŗa aprinķu priekšniekiem ne vēlāk par 25. novembri.

89. Kaŗa aprinķu priekšnieki, saņēmuši no galvenā štāba kontingenta sadalījumu, nozīmē jaunpieņemtos uz kaŗaspēka daļām un iestādēm.

90. Iesauktās personas nosūta uz kaŗaspēka daļām kaŗa aprinķa priekšnieks līdz ar sarakstiem un ziņām (pieņemšanas formulāriem), kuŗas vajadzīgas dienesta gaitas saraksta sastādīšanai. Vajadzīgos satiksmes līdzekļus kaŗa aprinķa priekšnieks pieprasa no pašvaldības iestādēm, bet braukšanai pa dzelz- un ūdensceļiem — izdod pieteikumus.

91. Personas, kuŗas pieņēmtas kaŗa dienestā pēc pārbaudiŗanas slimnicās, kā arī tās, kuŗas pieņēmtas dienestā, bet nav laikā ieraduŗas sapulcēŗanās vietās, pēc viņu ieraŗanās kaŗa apriņķu priekŗnieki sadala proporcionēli pa kaŗaspēka daļām un iestādēm, kuŗām viņi ir devuŗi kompleŗtējumus.

XV. nodaļa.

Iesauķšanas izdevumi.

92. Ar iesauķšanu un noņēŗšanu kaŗa dienestā saistētie izdevumi ņemami uz valsts rēķina.

Piezēme. Kaŗa klausēbas komisējas sēdes pieņēŗšanas laikā notiek paŗvaldēbas iestāŗu nozēmetās telpās; par telpu apkurināŗšanu, ierēķoŗanu un apģaismoŗanu ir jāģadā paŗvaldēbas iestādēm.

XVI. nodaļa.

Brēvprātēgo un augst- un vidusskolu apzolvēntu dienēsts.

93. Kaŗa dienestā var iestāties un to izpildēti brēvprātēgi katrs pilsonis ne jaunāks par 17 gadiem uz vispārējiem noteēkumiem.

94. Pilsonē, kas vēlas iestāties armējā brēvprātēgi, ne vēlāk, kā līdz 15. oktobrim, iesnēdz par to rakstēsku lēģumu vietējai kaŗa klausēbas komisējai, pielēķot klāt sekoŗus dokumentus:

- 1) par vecumu;
- 2) vietējās policējas aplēķēbu par to, kā neatrodas zem tiesas vaj izmeklēŗanas;
- 3) vecāku vai aizbildņē atļauju;
- 4) aplēķēbu par izģlēķētiŗu un nodarboŗanos.

95. Augstskolu beēģuŗē medēķē, veterināri un farmaceēti, pēc 9 mēneŗu ierēndas dienēsta beēģšanas pielāējami pie vakantu ārstē, feldŗēru un aptēķē pārzēģē vai aptēķē feldŗēru vietē izpildēŗanu kaŗaspēka daļās un pāŗvaldēŗē pēc specialēitātes. Cēģē augstskolas un vidusskolu apzolvēntē pēc noteēkta laēķa ierēndas dienēstā un instruktora pakāpes iegēŗšanas, sagatāvojāmi rezerves virsnēķa pienāķumu izpildēŗanāē.

XVII. nodaļa.

Sēdzēbas kaŗa klausēbas lietās.

96. Par iestāŗē un amata personē rēķēbu, kas pārzēn kaŗa klausēbas lietas var iesnēģt rakstēskas sēdzēbas zemāķ noteēktos termēģos un kārtēbā.

97. Sēdzēbas iesnēģŗana neaptur pārsēdzēto lēģumu izpildēŗanu atēķēbā uz pilsonē iesauķšanu un iedalēŗanē kaŗaspēkā.

98. Sēdzēbas par pagastē, miestē un pēlsētu valģē pielāestām nepareēzēbām pie iesauķšanas sarakstē sastādiŗanas, iesnēdzamas līdz 1. septēmbrim apriņķa kaŗa klausēbas komisējai tieŗē, vai nododot sēdzēbas tām iestādēm, par kuŗē rēķēbu sēdzas. Pēdeģās līdz ar saviem paskaidroģumiem piesēta sēdzēbas 7 dienu laikā apriņķē kaŗa klausēbas komisējai.

99. Apriņķē kaŗa klausēbas komisējas lēģumi pāziņojāmi sēdzētāģam 7 dienu laikā, skaitē no lēģuma dienas. Uz pieprasēģumu sēdzētāģiem izsnēdzāmi lēģumu norakstē.

100. Sēdzēbas par apriņķē kaŗa klausēbas komisējas rēķēbu un lēģumiem, izņēmot tos, kuŗē skaitēti par galēģiem (sk. 57. un 147. pp.) iesnēdzamas 7 dienu laikā skaitē no lēģuma pasludināŗšanas dienas.

101. Iepriekŗējā pantā minētas sēdzēbas rakstamas uz kaŗa klausēbas virskomisējas vārdē, bet iesnēdzamas tai apriņķa kaŗa klausēbas komisējai,

par kuņas lēmumu vai rīcību sūdzētājs ceļ ierunas. Aprīnķa kāŗa klausības komisijai šāda sūdzība 7 dienu laikā jānosūta virskomisijai ar vajadzīgiem paskaidrojumiem, izziņām un attiecīgiem dokumentiem.

102. Kaŗa klausības virskomisija, jaatzīst aprīnķa kaŗa klausības komisijas lēmumu par nepareizu — atceļ to un dod aprīnķa kaŗaklausības komisijai attiecīgu rīkojumu.

103. Virskomisijai jāpārbauda visu to aktīvā kaŗa dienestā iesauktu personu veselības stāvoklis, kuņas iesniegušās sūdzību, ja par viņu derīgumu kaŗa dienestam aprīnķa kaŗa klausības komisijas lēmums nav taisīts vienbalsīgi.

104. Virskomisijas lēmumu var pārsūdzēt mēneša laikā no lēmuma pasludināšanas dienas senata administratīvam departamentam kasācijas kārtībā.

XVIII. nodaļa.

Par armijas un flotes rezervistu reģistrāciju un kontroli.

105. Rezervē ieskaitīto kaŗavīru pārzināšana, reģistrēšana, izslēgšana no rezerves, pārskaitīšana zemessargos, kā arī rezervistu iesaukšana aktīvā dienestā un apmācībā, piekrtī kaŗa aprīnķu priekšniekiem.

106. Rezervistu reģistrēšana izdarāma uz to dokumentu pamata, kuņas iesūta kaŗaspēka daļu priekšnieki.

107. Rezervistus var atzīt par nederīgiem kaŗa dienestam tikai pēc viņu pārbaudīšanas aprīnķa kaŗaklausības komisijā. Rezervisti, kuŗi slimības vai fizisku trūkumu dēļ būtu izslēdzami no rezerves, iesniedz paziņojumus kaŗa aprīnķa priekšniekam, pieliekot klāt ārstu apliecību.

108. No rezervistu sarakstiem izslēdzami:

1) mirušie, pēc attiecīga paziņojumu un dokumentu saņemšanas no iestādēm, kuņas rezervistu reģistrē;

2) pēc rezervē noteikta laika notecēšanas;

3) atzītie par nederīgiem kaŗa dienestam;

4) iesauktie aktīvā dienestā;

5) no jauna iestājušie aktīvā kaŗa dienestā, pēc ziņojumu saņemšanas no attiecīga kaŗaspēka daļas priekšnieka;

6) tiesības zaudējušie, līdz šo tiesību atjaunošanai — pēc tiesas sprieduma saņemšanas.

109. Rezervistu biļetes, kuņas izdod kaŗavīriem pēc atlaišanas no aktīvā dienesta, neder kā personas apliecības. Rezervistiem izdotās pasēs atzīmējams, ka viņi sastāv armijas vai flotes rezervē.

110. Rezervisti reģistrējami, pēc viņu pastāvīgās dzīves vietas:

1) pilsētās — policijas iestādēs;

2) pagastos — pagastu valdēs;

3) miestos — miestu valdēs.

111. Pēc atlaišanas no aktīvā dienesta trīs dienu laikā, skaitot no ierašanās dzīves vietā, rezervistiem jāpieteicas vietējās pagastu vai miestu valdēs vai policijas iestādēs viņu ievēšanai rezervistu sarakstos.

112. Rezervistiem ir tiesība mainīt savas dzīves vietas, kā arī izbraukt uz ārzemēm uz tādiem pašiem noteikumiem, kā citiem pilsoņiem, tikai ievērojot reģistrēšanās noteikumus.

113. Dzīves vietu pārmainot, rezervists ziņo par to policijas iestādei, pagasta vai miesta valdei, trīs dienu laikā pēc ierašanās jaunā dzīves vietā, uzrādot rezervistu biļeti. Reģistrācijas iestāde par to paziņo nekavējoties vietējam kaŗa aprīnķa priekšniekam, ja rezervists ir pārnācis uz dzīvi no cita kaŗa aprīnķa.

114. Ja rezervists pārīet uz dzīvi citā kaŗa apriņķi, tad agrākais kaŗa apriņķa priekšnieks neizraksta tādu no saviem sarakstiem, iekams nav saņēmis ziņojumu no ta kaŗa apriņķa priekšnieka, kuŗa robežās rezervists ieradies uz dzīvi.

115. Dzīves vietu pārmainot uz neilgāku laiku par 4 nedelām rezervistam par to nav jāziņo miesta, pagasta valdei vai policijas iestādei. Iesaukšanas gadījumā minētiem rezervistiem jāierodas noteiktā laikā savā vietā, bet ja tas nav iespējams, tad tuvākā sapulcēšanās vietā.

116. Izņemot pasi izbraukšanai uz ārzemēm, rezervisti ziņo kaŗa apriņķa priekšniekam, kuŗš izbraukšanu atzīmē rezervistu sarakstos. Ārzemēs rezervistiem jāpieteicās pie konzula vai kaŗa priekštāvja, ja viņi uzturas vienā vietā ilgāk kā 14 dienas.

117. Ja rezervists iestāties amatā, kuŗš viņu atsvabina no iesaukšanas kaŗa dienestā, attiecīgai iestādei jāpaziņo par to nedelās laikā kaŗa apriņķa priekšniekam, kuŗa sarakstos viņš skaitas, atzīmējot rezervista biļetē par viņa iestāšanos amatā. Gadījumā, ja rezervists amatu atstāj, iestādei nekavējoties jāpaziņo kaŗa apriņķa priekšniekam.

118. Bez vēsts pazudušie rezervisti nav izslēdzami no sarakstiem, kamēr viņi nav par tādiem oficiāli izsludināti.

119. Dokumentu paraugi un rezervistu sarakstu vešanas kārtība noteikti instrukcijā, kuŗu izdod apsardzības ministrs.

120. Ziņas par rezervistiem kaŗa apriņķa priekšnieks periodiski iesniedz galvenam štābam. Noteikumi par ziņu sastādīšanu un pārskatu paraugi paredzami instrukcijā.

121. Ne tikai kaŗa apriņķu priekšnieki, bet arī policijas un pašvaldības iestādes seko lai rezervisti izpildītu reģistrācijas noteikumus.

122. Pārraudzība par pareizu rezervistu sarakstu vešanu pagastu un miestu valdēs un policijas iestādēs piekrīt kaŗa apriņķu priekšniekiem.

123. Rezervistus par reģistrācijas noteikumu neizpildīšanu sauc pie atbildības tiesas ceļā kaŗa apriņķa priekšnieks, pilsētu un apriņķu policijas iestādes vai pagastu un miestu valdes. Tiesas lēmumus šinīs lietās tiesas iestādes paziņo attiecīgiem kaŗa apriņķu priekšniekiem.

124. Reģistrācijas iestāžu amatpersonas par reģistrācijas noteikumu neizpildīšanu saucas pie atbildības no savas priekšniecības vai uz kaŗa apriņķa priekšnieka ierosinājumu.

XIX. nodaļa.

Par rezervistu iesaukšanu aktīvā kaŗa dienestā.

125. Rezervisti iesaucami aktīvā kaŗa dienestā:

- 1) kaŗa gadījumā;
- 2) 21. pantā paredzētos gadījumos.

126. Iesaukšana var būt vispārēja un pa daļai.

127. Iesaucamos rezervistus sadala kaŗaspēka daļās pēc kaŗaspēka mobilizācijas plāna.

128. Reizē ar mobilizācijas plāna izstrādāšanu apsardzības ministrija sastāda:

- 1) aprēķinu izdevumiem iesaukšanas izvešanai un rezervistu nosūtīšanai uz kaŗaspēka daļām;
- 2) pārvadāšanas planu pa dzelzsceļiem.

129. Kaŗaspēka mobilizācijas plans izstrādājams galvenā štābā un vajadzīgās ziņas piesūtamas attiecīgām pārvaldēm un kaŗaspēka daļām.

130. Visām kaŗa- un civiliestādēm, kuŗām piekrīt mobilizācijas darbība, jāizstrādā savi mobilizācijas plāni.

Pārraudzība par izstrādāto planu piemērotību pagastos, miestos un policijas iestādēs piekrit kaŗa aprinŗu priekŗniekiem.

XX. nodaļa.

Mobilizācijas izsludināšanas kārtība.

131. Rikojumu par rezervistu iesaukŗanu izdod ministru kabinets. Œo rikojumu apsardzības ministrija paziŗo attiecīgiem kaŗa aprinŗu priekŗniekiem, kuŗi ir atbildīgi par iesaukŗanas izveŗanu uz vietām.

132. Uz mobilizācijas telegramām un paketēm jābūŗ uzrakstītam: „Mobilizācijas lietā un viŗas jānosūŗta nekavējoties.

133. Par mobilizācijas rikojumu saŗemŗanu kaŗa aprinŗu priekŗnieki nekavējoties paziŗo aprinŗu priekŗniekiem, pilsēŗu galvām un policijas priekŗniekiem, piesūŗtot viņiem, izplatīŗšanai caur paŗvaldības iestādēm, sludinājumus par mobilizāciju un pavēles rezervistiem ierasties dienestā.

134. Visas iestādes un personas par mobilizācijas rikojuma saŗemŗanu nekavējoties paziŗo tai priekŗniecībai, no kuŗas rikojums saŗemŗts, atzīmējot saŗemŗšanas laiku.

135. Aprinŗu priekŗniekiem, pilsēŗu, miestu un pagastu valdēm, mobilizācijas rikojums visdrīŗāka laikā jāizsludina savās robeŗās. Pagastu un miestu valdes un policijas iestādes nekavējoties piesūŗta visiem pie viņiem reģistrētiem rezervistiem pavēli ierasties sapulcēŗšanās vietās.

XXI. nodaļa.

Rezervistu iesaukŗanas kārtība.

136. Mobilizācijas gadījumā rezervistu pieŗemŗšanu aktivā dienestā aprinŗkos izdara kaŗa aprinŗu priekŗnieki. Vispārējā pārraudzība par kārtīgu iesaukŗanu piekrit galvenam Œtabam.

137. Visām iestādēm, uzŗņēmumiem un privatpersonām pēc mobilizācijas izsludināšanas nekavējoties jāizsniedz mobilizejamiem personīgi aprēķīni un jāatlaiŗ no dienesta pienākumiem.

138. Ne vēlāk, kā otrā dienā, skaitot no mobilizācijas izsludināšanas uz vietām, iesaucamiem jāierodas sapulcēŗšanās vietās: dzīvojoŗiem līdz 30 verstu attājumā — pulksten 8, līdz 50 verstu — pulksten 14 un tālāk dzīvojoŗiem — pulksten 18. Līdz ar iesaucamiem jāierodas arī attiecīgām miestu un pagastu valŗu priekŗstāvim un policijas ierēŗnim, līdzŗemot rezervistu sarakstus.

139. Visi administratīvā kārtā apcietinātie rezervisti ar mobilizācijas izsludināšanu, atsvabināmi.

140. Zem tiesas un ismeklēŗšanas atrodoŗies rezervisti, apvainoti tādos noziedzīgos nodarījumos, par kuŗiem kā sods draud nodoŗana pie spaidu darbiem vai pārmācības iestādēs, notiek iesaukti mobilizācijas gadījumā aktivā dienestā līdz viņu lietu izbeigŗšanai.

141. Rezervisti, kuŗi kalpo kaŗaspēka daļās vai iestādēs uz brīva līguma, mobilizācijas gadījumā skaitas par iesauktiem aktivā dienestā un paliek savās vietās līdz turpmākam rikojumam.

142. No mobilizācijas atsvabināmas civilresoru amatu personas pēc seviŗķa saraksta, kuŗu izdod ministru kabinets.

143. Katram iesaucamam jāŗem līdz pase, rezervistu biļete, uztura 3 dienām un kaŗeiviskais uzvalks, ja tāds skaitas viņa ricībā.

144. Grūti slimiem jāierodas kaŗa aprinŗķa pāŗvaldēs pēc izveseļoŗšanās.

145. Iesaucamo rezervistu sapulcēšanās vietas ir kaļa aprinķu pārvaldes, ja nav cita rikojuma.

146. To rezervistu apskati sāpulcēšanās vietās, kuļi pieteicas kā slimi vai dienestam nederīgi, izdara 2 ārsti no tuvākās pašvaldības iestādes, pēc veselības departamenta nozīmējuma. Nozīmēto ārstu neierašanās gadījumā kaļa aprinķa priekšnieks uzaicina citus ārstus. Šis rikojums ārstiem ir obligatoriks.

147. Rezervisti, kuļu dienesta derīgums pie medicīniskas apskates sāpulcēšanās vietās apšaubams, pārbaudami aprinķa kaļa klausības komisijā. Komisijas lēmums atzītiem par dienestam derīgiem ir galīgs un nav pārsūdzams.

148. Visus pieņemtos rezervistus, kaļa aprinķa priekšnieks sadala pa kaļaspēka daļām un partijās līdz ar vajadzīgiem dokumentiem nosūta uz minētām daļām mobilizācijas planā paredzētā kārtībā. Rezervistus, kuļiem nepieciešama ārstēšana, nosūta uz tuvāko kaļa slimnicu un pēc izveseļošanās iedala tuvākās rezerves daļā.

149. Kārtību par mobilizācijas laiku uztur vietējā policija.

150. Par mobilizācijas laiku slēdzamas visas reibinošu dzērienu pārdošanas un bufetes.

151. Instrukciju par rezervistu iesaukšanu, viņu medicīnisko apskati un nosūtīšanu uz kaļaspēka daļām, izdod apsardzības ministrs.

XXII. nodaļa.

Noteikumi par rezerves virsniekiem un ierēdņiem.

152. Virsnieki un kaļa ierēdņi ieskaitāmi rezervē ar apsardzības ministra pavēli. Viņu reģistrēšanas kārtība un sastāvēšana rezervē tāda pat, kā nitiem kaļavīriem.

153. Rezervē un zemessargos netiek ieskaitīti un ja ieskaitīti, tad tiek izslēgti tie virsnieki un kaļa ierēdņi, kuļi ar tiesas spriedumiem izslēgti no dienesta, vai kuļiem piespriests cietums ar tiesību zaudēšanu vai bārgāks sods.

154. Zem tiesas un izmeklēšanā atrodošies un zemessargos ieskaitītie virsnieki un ierēdņi, kas apsūdzēti tādos noziedzīgos nodarījumos, par kuļiem draud sodi ar tiesību zaudēšanu, iesaucami aktīvā dienestā pēc viņu lietu izbeigšanas.

155. Tiesu prokurori paziņo kaļa aprinķu priekšniekiem par rezerves virsnieku un ierēdņu saukšanu pie atbildības noziedzīgos darījumos par kuļiem draud sodi ar tiesību zaudēšanu, kā arī par šādu izmeklēšanu no-beigšanu un tiesas spriedumiem šinīs lietās.

XXIII. nodaļa.

Par zemessargiem.

156. Zemessargi iesaucami dienestā tikai kaļa gadījumā un izlietojami kā palīga spēki aktīvam kaļaspēkam.

157. Zemessargos ieskaitāmi:

- 1) rezervisti, kuļi sastāvējuši rezervē noteiktu laiku;
- 2) nepietiekošas veselības vai fizisku defektu dēļ (sk. šā lik. 32. p.);
- 3) pavalstniecībā pieņemtie ārzemnieki un no ārzemēm atgriezušies, kuļi sasnieguši 30 gadu vecumu (sk. šā lik. 4. p.);
- 4) bijušie notiesātie, kuļi ieguvuši no jauna tiesības (sk. šā lik. 10. p.);
- 5) atrāvušies no kaļa klausības izpildīšanas (sk. šā lik. 68. p.) un ve-cāki par 30 gadiem.

158. Ieskaitīšanu zemessargos izdara attiecībā uz personām, kas minētas 157. panta 2., 3., 4. un 5. punktos — kaŗa klausības komisijas; attiecībā uz tai pašā pantā minētiem rezervistiem (1. p.) — kaŗa apriņķu priekšnieki.

Piezīme. Pieņemtos aktivā dienestā, kuŗi uz šā likuma pamata apstākļu pārmaiņas dēļ ieskaitāmi zemessargos, kaŗaspēka daļu priekšnieki nosūta attiecīgām kaŗa klausības komisijām caur kaŗa apriņķu priekšniekiem.

159. Zemessargu reģistrēšanu izdara tās pašas iestādes un uz tiem pašiem pamatiem, kādi paredzēti rezervistiem.

160. 157. panta 2., 3., 4. un 5. punktos minētās personas pirmos piecos gados pēc viņu ieskaitīšanas zemessargos, iesaucamas apmācībā 2 reizes, katru reizi uz laiku, ne ilgāk par 4 nedēļām.

161. Tie zemessargi, kuŗi aiz kautkādiem iemesliem nav ieradušies apmācībā vai ieradušies ar 5 dienu nokāvēšanos, iesaucami apmācībā nākošā iesaukšanās.

162. Zemessargu iesaukšana kaŗa gadījumā notiek reizē ar rezervistiem vai pēc rezervistu iesaukšanas, un varbūt vispārēja vai pa daļai, pēdējā gadījumā arvien sākot no jaunākiem.

163. Iesaukšana notiek tādā pat kārtībā un uz tiem pašiem noteikumiem kā rezervistiem, bet zemessargiem dodamas 3 dienas savu māju darīšanu nokārtošanai.

164. Zemessargu iesaukšanas kārtība un viņu iedalīšana aizmugures daļās un kaŗa iestādēs paredzama mobilizācijas planā.

165. Iesauktie zemessargi iedalāmi jaunformējamās aizmugures daļās un kaŗa iestādēs.

166. Iesauktie zemessargi bauda visas tiesības, līdzīgi ar aktīvo kaŗaspēku. Amatu personu tiesības līdzinas attiecīgu amatpersonu tiesībām aktivās daļās.

167. Zemessargi, kuŗi atrodas kaŗa iestādēs uz brīva līguma, ar iesaukšanas pavēles izdošanu pārskaitāmi aktivā dienestā.

168. Zemessargi atlaižami no dienesta ar apsardzības ministra rīkojumu, līdz ar kaŗa izbeigšanos, tādā pat kārtībā kā rezervisti.

1922. g. 19. janvārī.

Ministru prezidents Z. Meierovics.

Apsardzības ministrs G. Zemgals.

185. ...
186. ...
187. ...
188. ...
189. ...
190. ...
191. ...
192. ...
193. ...
194. ...
195. ...
196. ...
197. ...
198. ...
199. ...
200. ...

Printed and Published by ...
No. 10, ...

PASKAIDROJUMS

pie kara klausības likuma projekta.

Izstrādājot noteikums par kara klausību valstī, apsardzības ministrija nostājās uz tā viedokļa, ka Latvijā vismaz tuvākos nākamos gados bruņotie spēki būs, kā līdz šim, pastāvīgas armijas veidā.

Apspriežot jautājumu par bruņotiem spēkiem milicijas veidā ministrija atrod;

1) ka milicijas sistēmas lietderība nav pietiekoši pārbaudīta karu vedot;
2) ka milicijas sistēma no sava tīrā veida gadu pa gadam tuvinas bruņotiem spēkiem pastāvīgas armijas veidā ar to, ka blakus milicijas sistēmai pastāv vervetas armijas (Anglijā, Amerikā), kur tādu blakus sistēmu nav — kadri tiek pastāvīgi un stipri palielināti, ta ka sāk jau sastādīt atsevišķas karaspēka daļas (kas pat runā pretim pašam milicijas principam); apmācības laiki aizvien tiek paildzināti, ta kā līdzinās gandrīz aktīvam dienestam pastāvīgās armijās valstīs, kur dienesta laiks nolikts uz vienu gadu, kā Somijā, Vācijā un c., tā piemēram Šveicē apmācība ilgst 80 + 189 dienas, pieskaitot klāt 37 dienas, ko pilsoņi tērē ierodoties apmācībā, atlaišanas dienas un ceļu turp un atpakaļ — iznāk, ka viņi patērē dienestam 306 dienas; starpība salīdzinot ar viena gada dienestu iznāk pārāk maza, kas neatsver apmācības pilnīgumu un iespēju izlietot karaspēku vēl citam dienestam, kuram ir liela kaņeviskas audzināšanas nozīme;

3) sabiedrībā izplatītais ieskaits, ka valsts aizsardzība, ievedot milicijas sistēmu izmaksā lētāk, nekā uzturot pastāvīgu armiju, ir stipri apšaubams; dati par valstu priekškaļa izdevumiem armijas uzturēšanai runā augšminētam ieskaitam taisni pretim; pēc ta laika ziņām vienīgi Anglijā viena zaldāta uzturēšana izmaksāja dārgāki nekā Šveicē, visās citās valstīs ar pastāvīgām armijām viena zaldāta uzturēšana izmaksāja lētāki nekā Šveicē;

4) galvenie defekti milicijas sistēmā ir tie, ka valdības rīcībā nav gatavu karaspēka daļu, ar kurām varētu vajadzības gadījumā nekavējoties operēt un ka, trūkstot gatavām karaspēku vienībām nav iespējams izvest mobilizāciju vajadzīgā ātrumā, kas var novest pie ienaidnieku dziļas iebrukšanas zemē un kas savukārt ļoti nelabvēlīgi atsaucas uz visu kara gaitu un izsauc valstij milzīgus zaudējumus;

5) izdevumi karaspēka uzturēšanai miera laikā ir apdrošināšanas nauda (premijs) pret zaudējumiem, kas ceļas karā un jo šī premijs ir lielāka, jo lielāka arī garantija, ka kara laikā šo zaudējumu nebūs, vai viņi būs mazāki.

Nemot vērā augšā izteikto, kā arī valsts sevišķos politiskos, sociālos un ekonomiskos apstākļus, kā arī to, ka karaspēks ir vajadzīgs ne tikai

savu tiešo uzdevumu veikšanai, bet arī lai izdarītu dažādus darbus (valsts iestāžu, dzelzsceļu, robežu apsardzība, konvoja un sakaru dienests), kuņģi pie milicijas sistēmas uzliekami citiem resoriem, apsardzības ministrija nāk pie slēdziena, ka milicijas sistēma, kaut arī milicija no politiskā viedokļa ņemot, ir visdemokrātiskākais kaņaspēks, Latvijā tagad nav ievadama.

Dienesta ilgumu — 2 gadi, ņemot vērā visus apstākļus, apsardzības ministrija atrod par gaŗu, bet ir spiesta pieņemt šo laiku aiz sekošiem motīviem.

Ministrija atrod, ka armijas lielumam miera laikā, lai pienācīgi nodrošinātu sagatavošanu kaņam un rezervistu uzņemšanu mobilizācijas gadījumā, nepazeminot kaņaspēka daļu kaujas spējas līdz ļoti zemam procentam, un lai veiktu armijai uzdoto dienestu, vajag būt ne mazākam kā 20000 vīru, kas jāiesauc uz kaņa klausības likuma pamata. Ta ka pēc statistiskām ziņām jaunu cilvēku skaits iesauamos gados valsti svārstas ap 9—10 tūkstošiem, tad armijai ir vajadzīgi divi tādi gada gājumi, t. i. dienesta laiks jānoliek uz 2 gadiem.

Apsardzības ministrija griež sevišķu vērību uz pastāvošo kaņaspēka daļu (kadru) atstāšanu miera laikā, lai būtu uzticams pamats kaņaspēka organizēšanai mobilizācijas gadījumā, tamdēļ, ka lielais kaņš pierādīja — cik maz kaujas spējīgas bija jaunsaformētās daļas pirmajā, vissvarīgākajā laikā.

Attiecībā uz kaņaspēkam uzlikto dienestu, kuņam nav tīra militara nozīme, apsardzības ministrija aprēķina šim dienestam vajadzīgo cilvēku skaitu sekoši: robežu apsargāšanai — 4800 vīru, dzelzsceļu apsargāšanai — 340, konvoja dienestam — 500, sakaru dienestam — 150, apsargu dienestam pie valsts iestādēm, mantu krājumiem un citām vertībām — 600, bēgļu un gūstekņu reevakuācijai — 50 vīru, kopā 6440.

Valsts ekonomiskais stāvoklis piespiež kaņaspēku pašu veikt daudzas kaņaspēka apgādības funkcijas, kas pie citiem apstākļiem būtu nododamas privātuzņēmējiem un piegādātājiem; sevišķi plaši kaņaspēks izlietots mežu eksploatacijai, pārtikas līdzekļu vākšanai, transportam u. t. t.

Visu šo nākamā laikā lielo cilvēku skaitu kaņa resorā apsardzības ministrija aprēķina uz 2000. Tā tad nākotnē kaņaspēku varētu samazināt apmēram uz 2/3, nepamazinot viņu nozīmi un kaujas spējas, t. i. kaņaspēks varētu nodarboties galvenā kārtā ar kaņa apmācību un vajadzīgais dienesta laiks būs stipri īsāks par projektā uzstādītiem 2 gadiem.

Atskaitot augšā izteikto, 2 gadu dienesta laiks ir vispārīgi vajadzīgs pamatīgai instruktoru un rezerves virsnieku sagatavošanai.

Rezervē sastāvēšanas laiks nav atkarīgs no zināma vecuma sasniegšanas, kā tas pieņemts daudzās armijās, bet ievērojot, kā pēc kaņa klausības likuma projekta daži pilsoņi tiks iesaukti un varēs iestāties aktīvā dienestā arī vecāki salīdzinot ar vispārējo kontinentu, turpretim brīvprātīgie nobeigs aktīvo dienestu jaunāki par tiem, rezervistu dienestu apsardzības ministrija nolika visiem vienādu — 18 gadus.

Šo ilgumu apsardzības ministrija pieņēma, ievērojot armijas lielumu kaņa laikā.

Pielikumums: pārskats par armijas lielumu un dienesta ilgumu dažās valstīs.

Zemessargos sastāvēšanas laiks — līdz 50. dzīvības gadam — normal. Iesaukšanas laiks novembra mēnesī pieņemts tamdēļ, ka šis laiks iedzīvotāju lielākai daļai ir vissvabādākais: lai kaņavīru maiņa, t. i. iesaukto pieņemšana kaņaspēkā un izdienējušo atlaišana notiktu laikā, kad kaņa darbības atklāšanai klimatisku apstākļu dēļ ir vismazāk varbūtības un no otras

puses, ka līdz pavasarim, kad visbiežāki mēdz atklāties kaļa darbība, jauniesauktie būtu jau beiguši pirmapmācību.

Kas attiecas uz kaļavīru politiskām tiesībām (projekta 22. p.), ministrija uzskata, ka kaļaspēkam jāstāv ārpus politiskās darbības, ka viņam jābūt pilnīgi neitrālam politiskās cīņās un tamdēļ, ievērojot pēdējo gadu armiju sabrukumus caur politikas pielaišanu kaļaspēkā, ministrija projektē kaļavīriem un pat personām, kas atrodas aktīvā kaļaspēkā, noliegt ne tikai piedalīšanos politiskā darbībā, bet arī aktīvu piedalīšanos valsts un komunālās vēlēšanās, tā kā arī pēdējās ir saistītas ar aģitāciju, politisko partiju programmu izklāstīšanai, ar vēlēšanu sapulcēm, kas pielaiestas kaļaspēkā, varētu izsaukt kaļavīru nodalīšanos politiskās strāvās un ar to skaldīt vienību kaļavīru starpā.

Ievērojot to, ka kaļavīri saņem minimālas algas, un kā dienesta apstākļi un noteikumi viņiem kategoriski aizliedz ārpus dienesta nodarboties ar kaut ko citu, kas varētu pavairot viņu ienākumus, ministrija atrod, ka aktīvā kaļaspēkā sastāvošie atsvabināmi no jebkādiem personīgiem nodokļiem un klaušām, kā valstij tā arī sabiedrībai (23. pants).

Ievērojot mūsu valsts politisko stāvokli, nelielo iedzīvotāju skaitu, un taisnības principu, ministrija uzskata, ka kaļa dienests visiem vīriešu kārtas iedzīvotājiem — pavalstniekiem ir obligatorisks, ka atsvabināmi no dienesta tikai tie, kuļi fizisku trūkumu un neizdziedējamu slimību dēļ patiešām nav spējīgi nest ierocus.

Tamdēļ arī slimību un fizisku trūkumu saraksts, kuļi atsvabina no aktīvā dienesta, samērā ar citās valstīs pieņemtiem, ir ļoti stingrs, t. i. atsvabina tikai tos, kas armijā nav derīgi. Tāpat visādi atvieglinājumi sašaurināti līdz minimumam un pēc būtības nenoved pie atsvabināšanas no dienesta, bet dod tikai zināmos gadījumos dienesta atlikšanu uz vēlāku laiku.

Dienesta atlikšana paredzēta ģimenes apstākļu dēļ un izglītības turpināšanai.

Attiecībā uz personām, kuļām jāapgādā piederīgie, apsardzības ministrija pieņēma, ka atvieglinājumi dodami tikai tiem, kuļi ir vismaz divu trūcīgu un darba nespējīgu tuvu radnieku faktiskie un vienīgie apgādnieki.

Raksturojot ģimenes darba spējīgos locekļus, apsardzības ministrija pieņēma, ka arī sievietes no sasniegtā 17. līdz izbeigtam 60. dzīvības gadam par tādiem skaitamas.

Izglītības turpināšanai iesaukšana dienestā atlikta tikai vidusskolu audzēkņiem, kuļiem atliek 2 gadi kursa nobeigšanai, un augstskolas studentiem, kuļi sekmīgi tur darbojušies vismaz vienu gadu — līdz kursa nobeigšanai, aprēķinot vajadzīgo laiku uz 5 gadiem.

Tādā ziņā jaunie cilvēki, kuļi nobeigtu vidusskolu 18. vai 19. dzīvības gados, varēs izvēlēties, vai iestāties augstskolā un izpildīt kaļa dienestu pēc kursa nobeigšanas, vai pa priekšu izbeigt kaļa klausību, iestājoties pēc vidusskolas kursa beigšanas armijā kā brīvprātīgie.

Attiecībā uz personām, kuļas dažādu iemeslu dēļ nav pieņemtas kaļa dienestā iesaukšanas gados, bet nāk pie kaļa klausības izpildīšanas vēlāk, apsardzības ministrija pieņēma, ka personas līdz sasniegtam 30. gadam pieņemamas aktīvā dienestā, bet vecākas ieskaitāmas zemessargos.

Izņēmums dienesta ilguma ziņā netika darīts arī personām, kas baidījušas vidus- un augstskolas izglītību, tamdēļ, ka šīs personas sagatavojamas virsnieku pienākumu izpildīšanai kaļa laikā, kaut arī pret šo personu vēlēšanos, pieturoties pie principa, ka kaļa dienests jānes katram ne pēc savas gribas, bet pēc katra spējām.

Isāks sagatavošanas laiks ir nepietiekošs, ko pierādīja pēdējie kaņi, kuŗos Krievijas un citu valstu rezervus virsnieku kompletēšanas zistema izrādījās par nederīgu, jo par leitnantiem paaugstinātie 9—12 mēnesus dienējusie kaņevīji — brīvprātīgie izrādījās par ļoti neautoritatīviem priekšniekiem kaņa gaitas un dienesta pienākumu nezināšanas dēļ.

Tāpat arī attiecībā uz brīvprātīgiem (savvaļņiekiem) apsardzības ministrija netaisīja nekādus izņēmumus no vispārējas dienesta kārtības un šīs personas padotas vispārējiem noteikumiem, vienīgi dodot iespēju ātrāk izpildīt kaņa dienestu.

Dienesta vienlīdzīguma ziņā apsardzības ministrija pieņēma, ka miera laikā nevlens nevar tikt paaugstināts virsnieka pakāpē, iekams nav nobeidzis obligatorisko dienestu.

Visiem pieņemtiem jāapmācas kaņa dienesta zināšanās, vienīgi augstskolas beigusie mediķi, veterināri un farmaceiti, ievērojot viņu speciaļo dienestu, kuŗš arī lielā mēra vajadzīgs armijai, pēc kaņa pirmāpmācīšanas pielaižami nodarboties pēc specialitātes un ir atsvabināti no pienākuma sagatavoties rezervus virsnieku pienākumu izpildīšanai.

Pārejot uz kaņa klausības izpildīšanas pārzinašanu un kaņa dienesta pieņemšanas kārtību, apsardzības ministrija uzskata par lietderīgāku, salīdzinot ar agrāko Krievijas un citu valstu attiecīgiem likumiem, nodod šās lietas kaņa resora pārzinā, kuŗš šos darbus veiktu ar pašvaldības iestāžu un citu resoru priekšstāvju piedalīšanu.

Tāpat apsardzības ministrija atrada par lieku dibināt šim nolūkam izpildu organus kā pastāvīgas valsts iestādes, kas izmaksātu liekas zumas un kuŗām nebūtu, varbūt, visu laiku arī nodarbošanās, bet aprobežojas ar kaņa klausību komisiju organizāciju katrā apriņķī, ar kaņa resora priekšstāvi, kā priekšsēdētāju, pašvaldības un iekšlietu ministrijas priekšstāvjiem un diviem ārstiem, kā locekļiem.

Galvenais rīkotājs kaņa klausības lietās apriņķī, dabūjot, kur vajadzīgs, kaņa klausības komisijas aizrādījumus un ņemot vērā komisijas lēmumus, būtu kaņa apriņķa priekšnieks; viņa pārvaldes dotu vajadzīgo tehnisko personālu un pārzinātu darbvedību.

Kā otra instance, kuņa uzraudzītu kaņa apriņķu komisiju darbību, pārbaudītu viņu lēmumus, domāta kaņa klausības virskomisija pie galvenā štāba ar tādu pat starpresoru priekšstāvju un ārstu sastāvu, piedaloties vēl locekļiem no prokuraturas.

Kas attiecas uz pašu kaņa klausības izvešanu dzīvē, apsardzības ministrija projektē sadalīt tagadējos kaņa apriņķus pēc vajadzības iesaukšanas iecirkņos, kuņi aptvērtu pilnas administratīvas vienības.

Kā pamatu kaņa klausības izpildīšanas kārtībai, apsardzības ministrija projektē iesaukšanas sarakstus, pie kuņu sastādīšanas pievelkami kā pašvaldības iestādes, tā arī paši iesaucamie, ievēdot noteikumus reģistrēties, resp. pieteikties.

Reģistrēšanās pie pašvaldības iestādēm, iesaukšanas sarakstu sastādīšanas, noslēgšanas un iesūtišanas termiņi taisīti ar tādu aprēķinu, lai lieta tiktu virzīta ne visai steidzoši, lai ieinteresētiem būtu iespējams sarakstus apskatīt, celt iebildumus un pēdējos pārbaudīt un lai kaņa klausības komisijas varētu vajadzības gadījumos pārbaudīt sarakstu datus, iekams taisa lēmumus, nosakot iesaucamo tiesības kaņa klausības ziņā.

Tām personām, kuņas uz iesaukšanas sarakstos ievesto dokumentu pamata nepārprotami atsvabināmas no dienesta vai kuŗām piešķījama iesaukšanas atlikšana, komisija paziņo savus lēmumus, neizsaucot tādas personas pie pieņemšanas.

Pieņemšanu aprīnķa kaŗa klausības komisijas izdara vai nu vienā vietā — aprīnķu pilsētā, vai, ja aprīnķis ir sadalīts vairākos iesauķšanas iecirkņos — apbraukājot tos pēc kārtas.

Sīkākus noteikumus par pašu pieņemšanas kārtību, kā arī aizrādījumus ārstiem, kā izdarīt iesaucamo derīgumu novērtēšanu, ministrija atrod par labāku ievest sevišķā apsardzības ministra izdotā instrukcijā, lai nepagarinātu likumu ar sīkumiem. Aiz ta paša iemesla sevišķā instrukcijā paredzami sīkāki noteikumi par rezervistu un zemessargu reģistrēšanu.

Lai noteiktu iesaucamo attiecības pret dienestu apsardzības ministrija pieņēma noteiktus momentus, kad iesaucamie skaitas pieņemti kaŗa dienestā un no kuŗa laika viņi skaitas iestājušies dienestā.

Kas attiecas uz kontingenta sadalīšanu, apsardzības ministrija atrod, ka pie tagadējiem apstākļiem, kur kaŗaspēks vēl nav galīgi noorganizējies, nav pilnīgi noskaidrota dislokācija, teritoriala kompletēšanas sistēma nav ievēdama un visu iesaucamo sadalīšana pa kaŗaspēka daļām uzlikta galvenam stabam, ievērojot pie sadalīšanas, lai iesauķtie pēc iespējas dienētu tuvākās kaŗaspēka daļās.

Reģistrācija rezervistiem un zemessargiem projektēta līdzīga un visām kaŗavīru šķirām pilnīgi vienāda.

Patī reģistrēšanās tehnika domāta pēc iespējas vienkārša un ar to aprēķinu, lai rezervistiem un zemessargiem nebūtu jāatrujas lieki no darba, bet lai varētu kaŗeivisko reģistrēšanu izdarīt vienlaikus ar pašu pieteikšanu un citu darīšanu nokārtošanu pie pašvaldības iestādēm.

Noteikumos par mobilizāciju apsardzības ministrija atrada par vajadzīgu likumā skaidri noteikt ierašanās laiku, lai novērstu pārpratumus, dodot katrā gadījumā sevišķus aizrādījumus.

Ievērojot teritorijas mazumu, nepieciešamību kaŗa sākumā savās rokās saņemt kaujas darbības iniciatīvu un nodrošināt sevi kaŗa sākumā pret neveiksmēm, vajaga izlietot visus līdzekļus, lai mobilizāciju izvestu visātrāki, tamdēļ arī rezervistu ierašanās laiks ir aprēķināts uz visīsāko. Tikai zemessargiem, kuŗu iesauķšana domājama pēc rezervistiem, dodams laiks saimniecību un citu darīšanu nokārtošanai, jo iesaucot valstī gandrīz visus darba spējīgus vīriešus armijā uzreiz bez iepriekšējas paziņošanas, valsts ekonomiskā ziņā daudz ko zaudētu.

Apspriežot jautājumu par atbildību, kādu nes vainīgie par kaŗa klausības likuma neievērošanu, apsardzības ministrija nāca pie slēdziena, ka pastāvošās 1903. gada sod. lik., kā arī komisijas projekta dispozīcijas un sankcijas ir nepiemērotas mūsu apstākļiem, nav saskaņotas ar kar. sod. likumu un nesakrīt ar šo kaŗa klausības likuma projektu un atrada par vēlāmu soda likuma 8. nodaļu pārgrozīt un ievest jaunā redakcijā līdz ar šā likumprojekta pieņemšanu.

Tādēļ arī apsardzības ministrija saziņā ar kaŗa tiesu pārvaldi izstrādāja jaunu atbildības projektu, kuŗu ministru kabinets jau pieņēma 1919. g. 16. jūlija likuma kārtībā.

Pastāvošie sodi par kaŗa klausības noteikumu neizpildīšanu pēc 1903. g. sodu likuma ir pārāk niecīgi un tādēļ apsardzības ministrija sankcijas pastiprināja, it īpaši noziegumos, kuŗi izdarīti ar nolūku izvairīties no dienesta.

1922. g. 19. janvārī

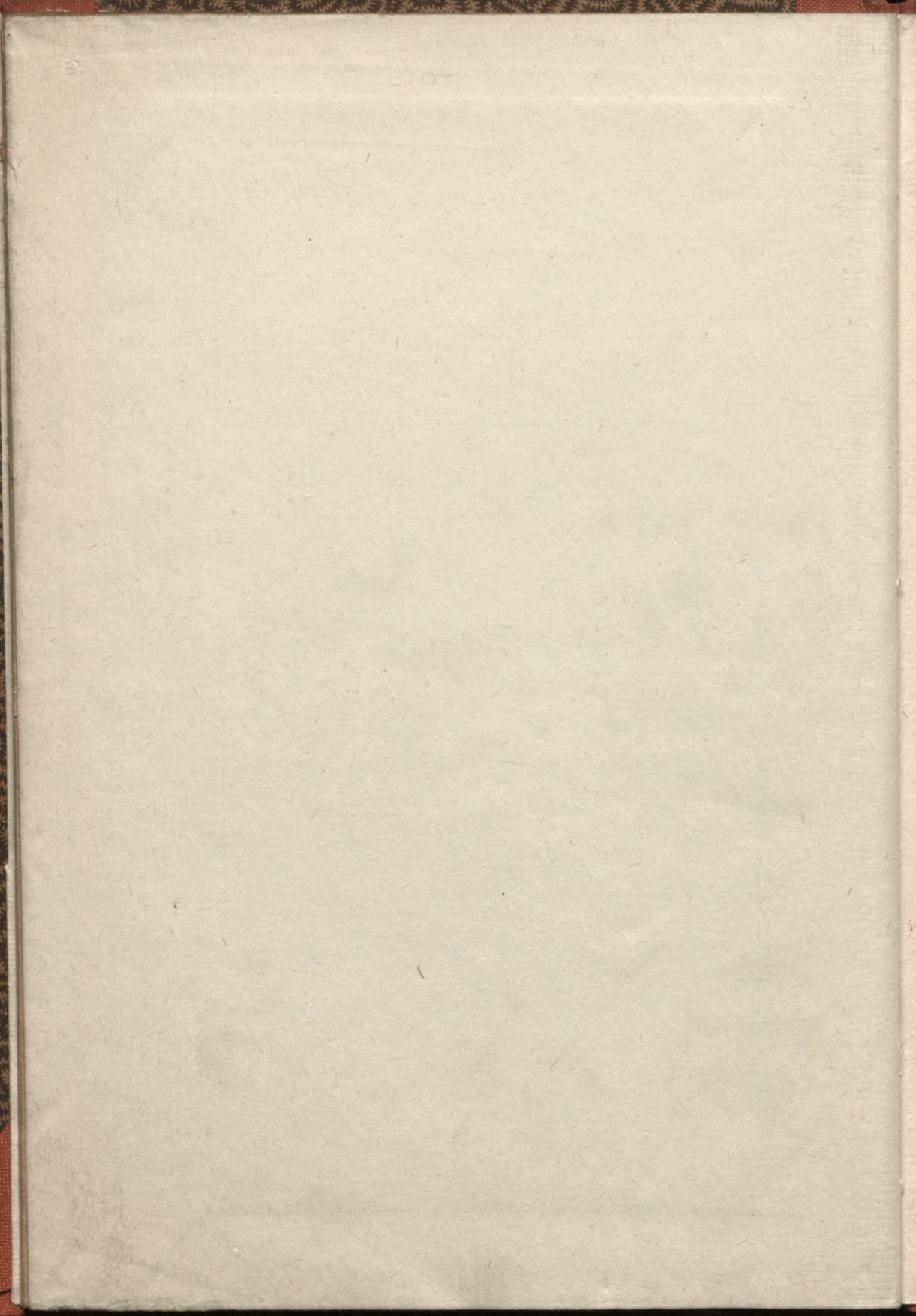
Apsardzības ministrs G. Zemgals.

Valsts.	Iedzīvotāju skaits miljonos.	Iedzīvotāju $\% / 0^{\circ} / 0$ kara dienestā		Kara dienesta ilgums. (Pēc dienesta veidiem akt. dien., rezervē, zemes sargos.)	Ikgadējais karspēka sastāvs			
		miera laikā.	kara laikā.		kontinentā tūkst.	miera laikā tūkst.	kara laikā miljonos.	apmācīto skaits miljonos.
Vācija	63	1,1 1,26	6	20—45=25 $\frac{1}{2}$ (2+5 $\frac{1}{2}$ +5+6+7) 3+4 $\frac{1}{2}$ +5+6+7	300	600	4	7 $\frac{1}{2}$
Francija	39	1,5 2,1	14	20—45=25 (2+11+6+6) 40=20 (3+11+3+6)	230	566	—	5 $\frac{1}{2}$
Itālija	33 $\frac{1}{2}$	0,43	10	20—39=19	153	287 $\frac{1}{2}$	4	2,9
Polija	—	—	—	18—50 32 (2+2+8+10+10) 16—60 44	—	—	—	6 $\frac{1}{2}$
Japana	64	0,4	2	20—40=20 (2+10+8)	120	250	—	1 $\frac{1}{2}$
Serbija	2 $\frac{1}{2}$	0,8	11	18—50=32 (3+9+6+8+8)	20	21	tūkst. 300	tūkst. 640
Bulgārija	3,7	0,6	10	20—46=26 (20+6)	2 $\frac{1}{2}$	60 $\frac{1}{2}$	350	760
Zviedrija	5 $\frac{1}{2}$	0,5	6	20—40=20 (12+8)	25 $\frac{1}{2}$	20	424	510
Dānija	2,6	0,5	3 $\frac{1}{2}$	20—36=16 (8+8)	8	13	90	128
Latvija	1 $\frac{1}{2}$	1,9	6,6	20—50=30 (2+18+10)	8	26 $\frac{1}{2}$	100	280

Pielikums: paskaidrojums pie kara klausības likumprojekta.

3422

255

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309069688